

Täysistunto

Keskiviikko 13.11.2024 klo 14.00—22.00

7. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025

Valtioneuvoston selonteko VNS 6/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Puolustusministeri Antti Häkkäsen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään kolme minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Lähetekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään yksi tunti. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.18 **Puolustusministeri Antti Häkkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä eduskunta! Suomi on Natossa turvallisuuden tuottaja. Huolehdimme omasta puolustuksesta ja osallistumme yhteisiin tehtäviin. Eduskunnalle annetun selonteon pohjalta kuullaan nyt eduskuntaa Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025.

Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella.

Venäjän hyökkäyssota ja sen johdosta Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos on kasvattanut Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä. Naton keskeisiä rauhan ajan yhteisen puolustuksen toimintoja ovat eteentyönnetty maavoimajoukko, pysyvät merivoimaosastot ja ilmapuolustus, mikä koostuu air policing ja air shielding -tehtävistä. Ylläpitämällä näitä toimintoja rauhan aikana Nato osoittaa valmiutta ja puolustuskykyä.

Lähes kaikki Naton jäsenmaat osallistuvat rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin joko pysyvällä kontribuutiolla tai säännöllisellä rotaatiolla. Kuluvana vuonna Puolustusvoimat osallistui Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän miinantorjuntaosaston

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Norjanmerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa sekä Mustallamerellä.

Naton pysyvät merivoimaosastot koostuvat neljästä osastosta. Natolla on kaksi pysyvää laivasto-osastoa ja kaksi pysyvää miinantorjuntaosastoa, joita voidaan käyttää nopeasti eri kriisitilanteissa. Naton ilmapuolustusta toteutetaan air policing ja air shielding -toiminnalla. Air policingin tehtävät ovat osa Naton integroidun ilma- ja ohjuspuolustuksen rauhan ajan toimintaa, jolla huolehditaan ilmatilan valvonnasta ja reagoidaan mahdollisiin ilmatilaloukkauksiin. Kotimaassa toteutettava alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen liittyvä päivystystoiminta on toimintatavaltaan hyvin lähellä Naton air policing -tehtäviä.

Arvoisa puhemies! Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin kuuluu liittolaisten toimintaan ja on tärkeä osa Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. Suomelle on tärkeää osoittaa konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteesta ja puolustuksesta 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Tehtäviin osallistuminen on osa liittokunnan taakanjakoa. Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta. Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistuminen tulee nähdä osana normaalia liittolaismaan toimintaa, jossa sotilaallisia voimavaroja asetetaan liittokunnan pelotteen ja puolustuksen käyttöön.

Puolustusvoimien on vuonna 2025 tarkoitus osallistua Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän laivasto-osaston tehtäviin enintään yhden kuukauden ajan Hamina-luokan aluksella ja enintään 40 henkilöllä. Puolustusvoimien on tarkoitus osallistua myös pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin enintään kolmen kuukauden ajan Katanpää-luokan aluksella ja enintään 40 henkilöllä. Merellisen osallistumisen toiminta-alueena on Itämeri, Pohjanmeri ja Pohjois-Atlanti. Lisäksi Puolustusvoimien on tarkoitus osallistua air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä enintään kahden hävittäjän sekä kolmen varakoneen lento-osastolla ja enintään 50 henkilöllä kolmen viikon ajan helmi—maaliskuussa 2025. Puolustusvoimilla olisi mahdollisuus vetää joukot pois tehtävästä, mikäli kansallinen puolustus turvallisuustilanteen edellyttämällä tavalla sitä edellyttäisi.

Osallistumisesta on tarkoitus päättää kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain perusteella. Naton maavoimajoukkoihin ei ole tarkoitus tässä vaiheessa osallistua.

Osallistuminen laivasto-osaston ja miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla on osoitus vastuunkannosta etenkin lähialueemme turvallisuudesta. Suomi on johdonmukaisesti korostanut Nato-jäsenyytemme lisäävän Itämeren alueen vakautta.

Osallistuminen vuonna 2025 jatkaisi vuoden 2024 osallistumista Naton pysyvän merivoimaosaston toimintaan ja osoittaisi näin pitkäjänteisen tuen liittokunnan yhteisille toimille lähialueen turvallisuusympäristön vahvistamiseksi. Osallistuminen air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä on konkreettinen osoitus pohjoismaisesta yhteistyöstä laajentaa Suomen toimintaprofiilia sekä vahvistaa Naton toimintakykyä pohjoisessa. Sotilaallisesta toimintakyvystä viestiminen on strategisesti tärkeä osa pelotetta. Pohjoisen alueen strategisen merkityksen huomiointi liittokunnassa on Suomen tavoitteiden mukaista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Arvoisa puhemies! Kansallisen lainsäädäntömme mukaan kansainvälisen avun antamiseen ja yhteistoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä on tehtävää suorittaessaan kansainväliseen oikeuteen perustuva ja kansainvälisen avun pyytäjän tai yhteistoimintaosapuolen määrittämä toimivalta sekä oikeus käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja. Naton pysyvien merivoimaosastojen toiminnassa noudatetaan Naton neuvoston hyväksymiä toimivaltuuksia, joiden perusteella alusosastolle on laadittu oma voimakeinojen toimeenpanokäskey, joka mahdollistaa voimankäytön koko merivoimaosaston oman toiminnan suojaamiseen siihen kohdistuvilta uhkilta.

Kansallisvaltioiden aluevesillä mahdollisesta voimankäytöstä vastaa aina kansallisvaltio, joka omistaa aluevedet, pois lukien välitön itsepuolustus. Naton air policing -toiminnassa noudatetaan myös Naton neuvoston hyväksymiä toimivaltuuksia. Puolustusvoimien mukaan toimivaltuudet vastaavat Suomen kansallisen lainsäädännön mukaisia alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja turvaamistoiminnassa käytettyjä toimivaltuuksia. Air policing -toiminnassa Nato ROE sallii hävittäjäosaston minimivoimankäytön Naton vastualueella, joka kattaa tässä tapauksessa Islannin ilmatilan. Suomalaiset F-18-hävittäjät ovat tehtävien aikana varustettu samalla tavalla kuin kansallisessa ilmatilan valvonnassa.

Arvoisa puhemies! Toimintaan Naton pysyvissä merivoimaosastoissa ei kohdistu normaaliin kansainväliseen harjoitustoimintaan tai kansalliseen alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen tehtäviin verrattuna poikkeavia uhkia. Suora sotilaallinen uhka Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla arvioidaan tällä hetkellä matalaksi. Lännen sotilaallinen läsnäolo ja aktiivisuus vetävät puoleensa kuitenkin Venäjän vastatoimia. Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen Islannista toteutettavaan air policing -tehtävään osallistumisen yleinen riskitaso vastaa kotimaasta toteutettavia alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen tehtäviä.

Mahdollisesti kiristyvässä turvallisuustilanteessa suoraa sotilaallista uhkaa Naton merivoimaosastoja tai air policing -tehtäviä suorittavaa osastoa vastaan ei voida poissulkea. Kustannukset merivoimaosastojen tehtäviin osallistumisen osalta ovat noin 3,4 miljoonaa euroa ja air policing -tehtäviin osallistumisen osalta noin miljoona euroa. Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin rahoitetaan puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Linnell, olkaa hyvä.

14.28 **Jarno Linnell kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötä jätimme taakse sotilaallisen liittoutumattomuuden ja liityimme yhteisöön, jonka jäsenet ovat sitoutuneet puolustamaan toisiaan. Suomen turvallisuus ja puolustus eivät lepää enää ainoastaan meidän harteillamme, vaan olemme osa laajempaa turvallisuusyhteisöä.

Osallistumisemme Naton rauhan ajan tehtäviin on luonteva ja merkittävä askel sitoutumisessamme yhteisen puolustuksen ja turvallisuuden vahvistamiseen. Osallistuminen liittokunnan toimintaan mahdollistaa meille yhteistyön kehittämisen yhdessä liittolaistemme kanssa. Osallistumisemme myötä osoitamme konkreettisesti sitoutumisemme ja halumme kantaa vastuuta yhteisestä pelotteesta ja puolustuksesta. Aktiivisella osallistumisella jäsenmaat myös viestivät liittokunnan yhtenäisyydestä ja vahvistavat pelotetta.

Rauhan ajan tehtävien kautta puolustusvoimamme pääsevät entistäkin paremmin integroimaan toimintaansa Naton toimintamalleihin. Tämä yhteistyö kehittää osaamistamme ja valmiuttamme ja varmistaa, että meillä on ajantasainen ja tehokas puolustuskyky.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Arvoisa puhemies! Erityisesti tämänhetkisessä turvallisuustilanteessa osallistumisemme Naton toimintaan korostaa Suomen sitoutumista rauhan ja vakauden edistämiseen koko Itämeren alueella ja Pohjois-Euroopassa. Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, että meidän tulee olla vahvoja ja yhtenäisiä. Puolustusliiton yhteiset tehtävät tukevat tätä päämäärää vahvistamalla yhteisiä puolustusvalmiuksiamme ja luomalla ennaltaehkäisevän pelotteen, joka vähentää konfliktien riskiä.

Kokoomukselle Nato-jäsenyys on myös vastuuta. Olemme sitoutuneet kantamaan kotemme kekon yhteisen turvallisuuden eteen, ja osallistumisemme antaa selkeän viestin, että olemme valmiita panostamaan yhteiseen turvallisuuteen ja turvallisuusympäristömme vahvistamiseen. Yhteistyö liittolaisten kesken vahvistaa myös vakautta ja varautumista sekä osoittaa, että toimimme yhdessä epävakaina aikoina.

Arvoisa puhemies! Kokoomus tukee Suomen osallistumista Naton rauhan ajan tehtäviin, sillä se lisää turvallisuuttamme ja vahvistaa asemaamme kansainvälisen yhteisön jäsenenä. Näin osoitamme vastuunkantoa ja halukkuutta puolustaa niitä arvoja, joiden varaan koko läntinen turvallisuusrakennelma on rakentunut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.31 **Juha Mäenpää ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten kaiken politiikan keskiössä on aina Suomen kansallisen edun turvaaminen. Kansallista vahvaa puolustusta täydentää puolustusliitto Naton jäsenyys. Meillä onkin täällä lähete keskustelussa valtioneuvoston selonteko Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025.

Puolustusliiton keskeisiä rauhan ajan toimintoja ovat eteen työnnetty maavoimajoukko, pysyvät merivoimaosastot ja ilmapuolustus. Osallistumalla kyseisiin tehtäviin maamme tukee liittokunnan toimia turvallisuusympäristön vahvistamiseksi. Tässäkin yhteydessä pätee tuttu sanonta: Suomi on myös turvallisuuden tuottaja, ei pelkkä turvallisuuden kuluttaja.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2025 Suomi osallistuu Naton pysyvän laivasto-osaston tehtäviin Hamina-luokan aluksella. Lisäksi osallistumme pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Katanpää-luokan aluksella. Näiden lisäksi Suomi suorittaa ilmapuolustuksen tehtäviä kahden hävittäjän sekä kolmen varakoneen lentoryhmällä. Naton maavoimajoukkoihin sen sijaan ei ole tarkoitus tässä vaiheessa osallistua kotimaan ulkopuolella.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä muistuttaa, että Pohjoismaat ovat Suomelle läheimpiä yhteistyökumppaneita. Ilmavoimien osallistuminen tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä on konkreettinen osoitus pohjoismaisesta yhteistyöstä sekä vahvistaa Naton toimintakykyä pohjoisessa. Pohjoisen alueen strategisen merkityksen huomiointi liittokunnassa on Suomen kansallisen edun mukaista.

Arvoisa puhemies! Nyt, kun saamme Suomessa elää rauhassa, tulee meidän kuitenkin varautua ja varustautua sodan uhkaan. Huoltovarmuuden kannalta sotilasmateriaalin lisäksi nousee ensimmäisenä esiin energiansaanti ja seuraavaksi ruokaturva. Myös viesti Natos-ta meille päättäjille oli selkeä: Sotilaallisen varautumisen lisäksi on tärkeää huolehtia energiansaannista. Mahdollisen kriisin kohdatessa meidän tulisi olla energian osalta mahdollisimman omavaraisia. Mitä vähemmän olemme riippuvaisia ulkomaisesta energiasta, sitä parempia kriisinkestävytämme ja huoltovarmuutemme ovat. Kotimaisessa turpeessa olisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tähän valmis hajautettu ratkaisu, joka samalla varmistaa myös oman puhtaan ruuan tuotantomme. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

14.34 **Riitta Mäkinen sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat keskeinen osa liittokunnan normaalia toimintaa. Haikuduttaessa liittokunnan jäseneksi meille oli selvää, että Suomelle on tärkeää osoittaa sitoutumista ja vastuunkantoa pelotteen ja puolustuksen ylläpitämisestä 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Näin Suomi on myös toiminut. Kuluvan vuoden aikana Puolustusvoimat on osallistunut Naton pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä.

Selonteossa esitetään, että Suomi osallistuisi rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin myös ensi vuonna. Eduskuntaa kuullaan asiassa selontekomenettelyllä, koska osallistumista on pidettävä kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuna erityisen vaativana tilanteena.

Selonteon mukaisesti Puolustusvoimat osallistuisi Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän laivasto-osaston ja miinantorjuntaosaston tehtäviin sekä ilmapuolustuksen air policing -tehtäviin. Sen sijaan Naton maavoimajoukkoihin ei osallistuttaisi. Arvion mukaan toimintoihin ei sisälly nykytilanteessa merkittäviä riskejä, mutta mahdollisesti kiristyneessä turvallisuustilanteessa ei voida sulkea pois suoraa sotilaallista uhkaa näitä tehtäviä suorittavia joukko-osastoja vastaan.

Itämeren alueen ja pohjoisen Euroopan vakauden ja turvallisuuden vahvistaminen on ollut Nato-jäsenyytemme kulmakiviä. Kuten olemme korostaneet, Suomen ja Ruotsin jäsenyydet vahvistavat lähialueidemme turvallisuutta. Osallistumalla pysyvän laivasto-osaston sekä miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla pystymme osoittamaan, että myös kannamme vastuamme näiden alueiden turvallisuudesta. Samaan tapaan myös osallistuminen air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä vahvistaa Naton pohjoisen ulottuvuuden toimintakykyä ja lähialueidemme turvallisuutta. Samalla toteutamme tärkeää pohjoismaista yhteistyötä osana Naton viitekehystä. SDP pitää välttämättömänä, että näihin tehtäviin osallistumiseen turvataan johdonmukaisesti riittävä rahoitus puolustusbudjetissa.

Arvoisa puhemies! Suomelle on tärkeää, että Natossa huomioidaan jatkossakin pohjoiset alueet ja niiden strateginen merkitys. Erityisesti Yhdysvaltain tuoreen vaalituloksen valossa on entistäkin selvempää, että myös liittokunnan eurooppalaisten jäsenmaiden tulee osoittaa vastuunkantoaan Naton pelotteen ja puolustuksen ylläpitämisestä. Tämä edellyttää paitsi yhteiset vaatimukset täyttäviä puolustusmäärärahoja myös aktiivista osallistumista liittokunnan toimintoihin.

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa sitä, että Puolustusvoimat osallistuu Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin myös vuonna 2025. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.37 **Antti Kaikkonen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi osallistuu ensi vuonna toista kertaa Naton rauhan ajan puolustuksen tehtäviin. Kuluvana vuonna osal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

listuimme Naton pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä ja ilmavalvontaan Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä. Suomi jatkaa pitkäjänteisesti osallistumista Naton miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla. Osallistumme myös pysyvän laivasto-osaston toimintaan samalla alueella.

Merivoimien tehtävillä Nato osoittaa valmiuttaan, lisää pelotettaan ja harjoituttaa joukkojaan yhdessä. Tehtävä on merialueiden turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta tärkeä. Osasto vastaa strategisesti tärkeiden merireittien valvonnasta ja suojaamisesta.

Hyvät kansanedustajat! Itämeri on kasvaneen jännitteen alue. Naton läsnäolo ja Merivoimien suorittamat tehtävät lisäävät vakautta ja turvallisuutta lähialueillamme.

Kuluneena vuonna osallistuimme ilmavalvontaan Kaakkois-Euroopassa kahdeksan hävittäjän lento-osastolla. Puolustusvoimat osallistuu ensi vuonna enintään kahdella hävittäjällä ja kolmella varakoneella Naton air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä kolmen viikon ajan. Suomi kantaa oman vastuunsa liittokunnan pidäkkeestä ja puolustuksesta koko liittokunnan alueella. Keskusta pitää perusteltuna näihin molempiin Naton rauhan ajan tehtäviin osallistumista. Tehtävät parantavat yhteistoimintakykyä liittolaisten kanssa, vahvistavat omaa turvallisuuttamme ja kehittävät koko liittokunnan pelotetta ja puolustusta.

Arvoisa puhemies! Puolustusliitto Nato on transatlanttisen yhteistyön kulmakivi. Tähän yhteistyöhön on panostettava ja sen on toimittava, jotta Eurooppa ja Pohjois-Amerikka pystyvät yhdessä vastaamaan kasvaviin turvallisuushaasteisiin.

Yhdysvaltain presidentinvaalien myötä maan ulko- ja turvallisuuspolitiikan painotukseen voi tulla muutoksia. Euroopan on pystyttävä ottamaan enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan ja puolustuksestaan. Tämä tarkoittaa puolustusmenojen riittävää resurssointia ennen muuta Naton eurooppalaisissa jäsenmaissa ja puolustusteollisuuden kapasiteetin kasvattamista. Ensimmäinen askel on se, että kaikki Naton jäsenmaat täyttävät Naton nykyisen kahden prosentin kriteerin puolustukseen. Edessämme on todennäköisesti keskustelu seuraavista askelista.

Hyvin toimiva Nato turvaa parhaiten vakautta ja rauhaa jäsenmaissaan. Yhdysvaltain ja Euroopan yhteistyö on tässä avainasemassa. Keskusta suhtautuu myönteisesti selonteossa kuvattuun Suomen osallistumiseen Naton rauhan ajan puolustuksen tehtäviin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

14.41 **Hanna Holopainen vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelemme valtioneuvoston selontekoa Suomen osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta. Vihreä eduskuntaryhmä puoltaa Suomen osallistumista selonteossa kuvattuihin tehtäviin.

Tämä on yksi tapa, jolla Suomi osaltaan tukee liittokunnan tavoitetta vahvistaa toimintaympäristön turvallisuutta. Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat keskeinen osa Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sen myötä Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos ovat kasvattaneet Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä.

Suomen etu on vahva ja yhtenäinen liittokunta, joka puolustaa jäsenmaidensa yhteisiä arvoja, eli demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota. Selonteon mukaan Suomen on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tarkoitus osallistua Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän laivasto-osaston sekä pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla. Lisäksi Suomen on tarkoitus osallistua ilmavoimien air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä.

Arvoisa puhemies! Tämä on järjestyksessään toinen kerta, kun Suomi on tekemässä päätöstä osallistumisesta liittokunnan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Näiden tehtävien päättyessä on hyvä arvioida tähän mennessä saatuja kokemuksia ja ottaa ne huomioon tulevia osallistumiskierroksia suunnitellessa.

Laki velvoittaa siihen, että jos kansainväliseen toimintaan osallistuminen sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä ja päätös koskee erityisen vaativaa tilannetta, valtioneuvoston on ennen päätöksentekoa kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko. Pidän tärkeänä sitä, että puolustuksen ja turvallisuuden kokonaisuudesta käydään parlamentaarista keskustelua. Suhteellisen uutena Nato-jäsenmaana Suomessa on tärkeää edistää avointa puolustuspoliittista keskustelua ja antaa tilaa kansalaisten kysymyksille, tutkijoiden näkemyksille sekä monipuoliselle pohdinnalle. Laaja ja avoin keskustelu Suomen roolista auttaa osaltaan ylläpitämään kansalaisten luottamusta ja vahvaa maanpuolustustahtoa.

Arvoisa puhemies! Suomalainen kokonaisturvallisuuden malli, yhteiskunnan kriisinkestävyys ja laaja yhteinen osallistuminen ja sitoutuminen turvallisuuden rakentamiseen ovat ainutlaatuinen vahvuutemme. Suomalaista mallia ja Suomen vahvaa puolustuskykyä myös arvostetaan liittokunnassa. Yhdysvaltojen presidentinvaalien jälkimainingeissa nousut keskustelu kirittää osaltaan eurooppalaisia maita vahvistamaan sitoutumistaan Ukrainan tukemiseen sekä puolustusteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvattamiseen. Euroopan rauhan ja turvallisuuden takeeksi tarvitaan vahva liittokunta, jonka jäsenmaissa on laajasti jaettu tilanneymmärrys ja sujuvaan yhteistoimintaan kykenevät suorituskyvyt. Suomen aktiivinen osallistuminen on erittäin perusteltua ja kannatettavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

14.44 Timo Furuholm vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi osallistui vuonna 2024 ensimmäisen kerran Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin, ja nyt vuonna 2025 osallistumista on tarkoitus jatkaa. On tärkeää, että eduskuntaa kuullaan asian suhteen ja sen vaikutusmahdollisuudet turvataan. Selonteon mukaan Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella. Venäjän laitton hyökkäyssota ja sen seurauksena Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos on kasvattanut Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä. Lähes kaikki Naton jäsenmaat myös osallistuvat rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin joko pysyvällä kontribuutiolla tai säännöllisellä rotatiolla.

Arvoisa puhemies! Kun ulkoasianvaliokunta käsitteli Puolustusvoimien osallistumista vuoden 2024 Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin, totesi ulkoasianvaliokunta mietinnössään seuraavaa: "Valiokunta toteaa, että vaikka ennakkoon tehtävistä tehty uhka-arvio on matala, voi tilanne muuttua nykyisessä turvallisuusympäristössä nopeasti. Riskittömiä tehtävät eivät ole. Mikäli uhka-arvio tehtävien suorittamisen suhteen merkittävästi muuttuu, pyytää valiokunta valtioneuvostoa informoimaan eduskuntaa tästä asianmukaisesti." Lisäksi ulkoasianvaliokunta totesi: "Valiokunta pitää puolustusvaliokunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tavoin tärkeänä sitä, että näiden tehtävien päättyessä on hyvä arvioida saatuja kokemuksia ennen kuin seuraavasta osallistumiskierroksesta tehdään päätöksiä." Nämä ovat vasemmistoliiton mielestä keskeisiä asioita myös päätettäessä Suomen osallistumisesta vuoden 2025 tehtäviin.

Arvoisa puhemies! On arvokasta, että eduskunnassa käydään myös avointa keskustelua siitä, millainen Nato-maa Suomesta on kehittymässä. Se on ainoa tapa kehittää tästä jäsenyydestä kestävä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä on tärkeää, että Suomi Nato-jäsenenä jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja ydinaseriisunnan edistäjänä maailmalla. Suomen tulee edelleen aktiivisesti edistää ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan myös naisten, tyttöjen ja vähemmistöjen asemaa. Lisäksi on äärimmäisen tärkeää, että Nato-maat huomioivat toiminnassaan myös ei-sotilaalliset uhat, kuten koko ihmiskuntaa uhkaavan ilmastomuutoksen, joka on pysäytettävä ajoissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

14.47 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen muuttunut ulko- ja turvallisuuspoliittinen ympäristö sekä erityisesti Venäjän bruttaali ja häikäilemätön sota Ukrainassa korostavat entistä voimakkaammin, että isänmaamme puolustus ja turvallisuus on kaikissa tilanteissa turvattava. Kulmakivinä tässä ovat yleinen asevelvollisuus, uskottava ja suorituskykyinen oma puolustuksemme ja nyt myös tietenkin Nato-jäsenyytemme.

On erittäin hienoa, että tässä salissa meillä on yli hallitus—oppositio-rajojen yhteinen näkemys puolustuksen tärkeydestä. Liittouman rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat yksi Naton peruspilareista, ja ne ovat tärkeä osa liittolaismaiden toimintaa. Jäsenmaiden aktiivinen osallistuminen on yhtenäisyyden osoitus, ja sillä on suuri merkitys Naton pelotevaikutuksen kannalta. Melkein kaikki jäsenmaat osallistuvat yhteisen puolustuksen rauhan ajan tehtäviin joko kontribuutiolla tai rotaatiolla. On täysin selvää, että Naton jäsenenä Suomen tulee osallistua aktiivisesti rauhan ajan toimintaan ja liittolaisena kantaa vastuunsa yhteisestä puolustuksesta.

Rauhan ajan toimintaan osallistuminen kerryttää myös tärkeää kokemusta Suomen puolustusvoimille ja sen henkilöstölle, mikä osaltaan myötävaikuttaa meidän oman kansallisen puolustuksemme kehittämiseen. Samalla on muistettava, että Suomi omalla osallistumisellaan auttaa myös muita jäsenmaita kehittämään omaa puolustustaan. Tässä yhteydessä on syytä painottaa, että Euroopan on Naton sisällä otettava suurempi vastuu yhteisestä puolustuksesta.

Ärade talman! Vårt deltagande i uppgifter inom flottstyrkorna och i minröjningsoperationerna är viktigt och har stor betydelse med tanke på säkerheten i vårt närområde. Genom att delta i air policing-uppdrag, det vill säga uppdrag inom den gemensamma luftbevakningen, ser vi även hur det nordiska samarbetet i praktiken tar en ny form i och med Sveriges och Finlands Natomedlemskap.

Osallistumalla yhteisiin ilmavalvontatehtäviin huomaamme myös, kuinka pohjoismainen yhteistyö saa käytännössä uudenlaisia muotoja Ruotsin ja Suomen Nato-jäsenyyden myötä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Suomen ja Ruotsin jäsenyys tuo myös tärkeän uuden näkökulman Naton pohjoiseen ulottuvuuteen varsinkin, kun pohjoisen ja arktisen alueen geopoliittinen merkitys on kasvanut. Tässä yhteydessä on myös syytä mainita Suomeen perustettava Naton eteen työnnetty maavoimaläsnäolo. Se tulee yhdessä meidän oman vahvan puolustuskykymme kanssa luomaan vahvan pelote- ja puolustuskokonaisuuden, ja on erittäin ilahduttavaa, että Ruotsi on ilmoittanut kiinnostuksestaan toimia niin kutsuttuna kehysvaltiona tässä eteen työnnetyissä läsnäolossa. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.50 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan lausua kiitollisuutemme siitä, että käsittelemme nyt eduskunnassa valtioneuvoston selontekoa Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025. Jos emme tätä asiaa nyt käsittelesi, olisi Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne toinen. Kiitoksemme kuuluvat myös presidentti Niinistölle, edelliselle hallitukselle ja silloiselle eduskunnalle hyvin tehdystä työstä, joka mahdollisti Suomen pikaisen liittymisen Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi.

Selonteon otsikossa sanotaan sen olevan rauhan ajan selonteko. Otsikko antaa Euroopan tämänhetkisestä tilanteesta jokseenkin väärän kuvan. Vaikka Suomi ja Nato eivät ole osapuolia Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainassa, sota koskettaa mitä suurimmassa määrin myös Suomea ja Natoa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on osoittanut, että Naton yhteiseen puolustukseen on panostettava huomattavasti nykyistä enemmän.

Selonteko kuvaa tiivistä tehtäviä, joita Suomella on Nato-operaatioissa vuonna 25. Ne pitävät sisällään muun muassa laivasto-osaston miinanraivaustehtäviä Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla sekä ilmavoimien valvontatehtäviä Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Jäämerellä.

Naton uutena jäsenenä Suomen tulee integroida oma puolustuksensa yhteensopivaksi muiden Nato-maiden kanssa. Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa sitä Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella.

Venäjän hyökkäyssota ja sen myötä Euroopan turvallisuustilanteen muutos ovat kasvattaneet Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä. Eteen työnnetty maavoimajoukko, pysyvät merivoimaosastot ja ilmapuolustus ovat Naton keskeisiä rauhan ajan yhteisen puolustuksen toimintoja. Ylläpitämällä näitä toimintoja rauhan aikana Nato osoittaa toimintavalmiuttaan ja puolustuskykyään.

Arvoisa puhemies! Vaikka kyse on Naton rauhan ajan operaatioista, maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuen operaatioihin liittyy riski myös mahdollisista sotilaallisista konflikteista. Siksi on tärkeää, että selonteossa määritellään Puolustusvoimien toiminta myös mahdollisissa eskalaatiotilanteissa. Puolustusvoimista annetussa laissa säädetään toimivalta ja voimakeinojen käytöstä kansainvälisen avun antamisessa, yhteistoiminnassa ja muussa kansainvälisessä toiminnassa.

Suomen aktiivinen osallistuminen Nato-operaatioihin antaa selkeän viestin maamme rajojen ulkopuolelle. Se on viesti brutaalia hyökkäyssotaa käyvälle Venäjälle siitä, että Suomi on sitoutunut puolustamaan omaa ja muiden Nato-maiden koskemattomuutta yhdessä Nato-liittolaistensa kanssa. Se on viesti myös Nato-kumppaneillemme, että olemme sitoutuneita allekirjoittamiimme sopimuksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

”Kaikki yhden, yksi kaikkien puolesta” — rauhan saavuttamiseksi ja sen ylläpitämiseksi. KD kannattaa suunnitelmaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallisuuksilanne Euroopassa on heikentynyt dramaattisesti Venäjän aloitettua raakalaismaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Tässä muuttuneessa maailmassa Naton merkitys rauhan ja vakauden takaajana on tullut yhä näkyvämmäksi. Nato ei ole vain sotilaallinen liittouma, se on myös arvojen yhteisö. Se seisoo vapauden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien puolustajana — perusarvojen, joita vihamieliset toimet ovat nyt asettaneet kyseenalaisiksi. Osallistumalla Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin Suomi asettuu vahvasti tämän arvoyhteisön rinnalle.

Venäjän aggressiivinen hyökkäystoiminta on tuonut sodan uhan takaisin Euroopan rajoille, ja tämä uhka ei kosketa vain Ukrainaa, se koskettaa jokaista meistä, myös Suomea. Nyt jos koskaan tarvitsemme vahvaa pelotetta, selkeää yhteisvastuuta ja kykyä toimia yhdessä. Nato on tässä tilanteessa keskeinen toimija. Se paitsi suojelee jäseniään myös tukee vakauden ja turvallisuuden säilyttämistä. Suomen osallistuminen Naton rauhan ajan tehtäviin ei ole ainoastaan tekninen päätös, se on myös eettinen ja moraalinen kannanotto rauhan puolesta vihollisen vihaa ja vakautta horjuttavia toimia vastaan.

Osallistumisemme Nato-operaatioihin on konkreettinen osoitus siitä, että olemme valmiita kantamaan vastuuta. Tällä me myös osoitamme, että Suomi ei vain puhu rauhan puolesta vaan toimii sen edistämiseksi. Naton keskeinen tehtävä ja sen voimakkain pelote on vahvistaa yhtenäisyyttä ja estää konflikteja. Artikla 3:n mukaisesti jokainen jäsenvaltio huolehtii ensin omasta puolustuksestaan. Tämä periaate on Suomelle luonnollinen. Vahva kansallinen puolustuskyky yhdessä liittolaistemme tuen kanssa muodostaa vakaan perustan turvallisuudellemme.

Arvoisa puhemies! Maailmassa, jossa vallitsee jyrkkä vastakkainasettelu rauhan ja aggression välillä, Naton toiminta on meille kaikille turvatakuu. Osallistumisemme näihin tehtäviin on osoitus siitä, että Suomi seisoo vahvana totuuden, hyvän ja oikean puolella — rauhan, rakkauden, demokratian ja vakauden puolesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.57 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Naton rauhan ajan tehtävien merkitys on kasvanut. Jokainen tietää, mistä se johtuu. Se johtuu siitä epävarmuudesta, minkä Venäjä on hyökkäyksellään aiheuttanut.

Naton jäsenenä osallistumme yhteisen puolustuksen tehtäviin ensi vuonna. Haluamme parantaa omaa valmiuttamme, haluamme parantaa Naton valmiutta, haluamme edistää rauhaa. Viestimme yhteistyöllä voimaa, valmiutta ja pelotetta. Ne ovat asioita, joita kaikki toimijat kansainvälisessä turvallisuuspolitiikassa ymmärtävät. Suomi tuottaa turvallisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

14.58 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssämme on valtioneuvoston selonteko Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tehtäviin vuonna 2025. Selonteko on keskeinen osa Suomen sitoutumista yhteiseen puolustukseen, ja sen puitteissa Suomi osallistuukin pysyviin laivasto- ja miinantorjuntatehtäviin niin Itämerellä, Pohjanmerellä kuin Pohjois-Atlantillakin, minkä lisäksi osallistumme ilmatilan valvontatehtäviin Islannin alueella. Tämä toiminta edustaa Suomelle merkittävää askelta Naton yhteisvastuun toteuttamisessa sekä alueellisen turvallisuuden ja vakauden vahvistamisessa.

Kuten tiedämme, Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät muodostavat koko liittokunnan puolustuksen perustan. Nämä tehtävät varmistavat, että kaikilla Nato-jäsenvaltioilla on riittävä tuki sekä valmius yhteisiin operaatioihin. Tällaisen sitoumuksen merkitys korostuu erityisesti radikalisoituneessa turvallisuustilanteessa, jossa Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa on lisännyt epävakautta paitsi meillä Suomessa myös koko Euroopassa.

Suomen osallistuminen Naton pysyvän laivasto-osaston tehtäviin on merkittävä osoitus sitoutumisestamme alueelliseen turvallisuuteen. Naton pysyvän laivasto-osaston tehtävänä on valvoa ja suojata strategisesti keskeisiä merireittejä sekä valvoa turvallisuutta Itämerellä ja Pohjois-Atlantilla. Tähän laivasto-osastoon osallistumisellaan Suomi tukee vakauden säilymistä omilla lähialueillaan vahvistaen samalla koko liittokunnan strategista valmiutta. Naton pysyvässä laivasto-osastossa mukana oleminen tarkoittaa Suomelle aktiivista roolia myös miinantorjuntaoperaatioissa. Osallistumisemme miinantorjuntatehtäviin palveleekin suoraan Itämeren alueen vakautta, sillä se tukee koko liittokunnan kykyä turvata merialueitaan ja kehittää yhteistä merioperaatiokykyä.

Selonteossa niin ikään esitetty osallistuminen Islannin alueella toteutettaviin air policing -tehtäviin avaa Suomen ilmavoimille uuden alueen harjoitella ja kehittää omaa toimintaansa pohjoisessa ympäristössä. Islannin ilmatilan valvonta ja alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ovat olennainen osa Naton pohjoista puolustusta, ja Suomen osallistuminen air policing -tehtäviin tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa puolustuksellista rooliamme liittokunnan strategisesti merkittävässä pohjoisessa osassa.

Arvoisa puhemies! Tällä selonteolla Suomi viestii selkeästi sitoutumisestaan liittokunnan yhteiseen puolustukseen ja turvallisuuteen. Osallistumalla aktiivisesti Naton rauhan ajan puolustustehtäviin osoitamme, että olemme vastuullinen ja luotettava kumppani, joka kantaa osansa yhteisestä koko liittokunnan kattavasta taakasta. Näillä päätöksillä Suomi turvaa paitsi omaa aluettaan myös koko liittokunnan alueellista vakautta ja turvallisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

15.02 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa puhemies! Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella. Lähes kaikki Naton jäsenmaat osallistuvat rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin joko pysyvällä kontribuutiolla tai säännöllisellä rotaatiolla. Venäjän hyökkäyssota ja sen johdosta Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos ovat kasvattaneet Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä.

Vuonna 2024 Puolustusvoimat osallistui Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Norjanmerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä. Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin kuuluu liittolaisten toimintaan ja on tärkeä osa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. Suomelle on tärkeää osoittaa konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteesta ja puolustuksesta 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Tehtäviin osallistuminen on osa liittokunnan taakanjakoa.

Puolustusvoimien on tarkoitus osallistua vuonna 2025 Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän laivasto-osaston tehtäviin sekä pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin. Lisäksi Puolustusvoimien tarkoitus on osallistua air policing -tehtäviin.

Selonteossa kiinnitin huomioitani siihen, että Naton maavoimajoukkoihin ei ole tarkoitus tässä vaiheessa osallistua. Kysynkin arvon puolustusministeri Häkkäselältä: Minkä vuoksi ei? Onko osallistumiseen joitakin esteitä tai avoimia kysymyksiä? Ja tulemmeko jatkossa osallistumaan, ja jos, niin milloin mahdollisesti? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

15.05 Jarmo Lindberg kok: Arvoisa puhemies! Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa Naton uskottavuutta. Ne konkretisoivat jo rauhan aikana sen, että kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan kriisin aikana toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella.

Venäjän hyökkäyssota ja sen johdosta Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos on kasvattanut Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä. Lähes kaikki Naton jäsenmaat osallistuvat rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin joko pysyvällä kontribuutiolla tai säännöllisellä rotaatiolla.

Kuluvana vuonna Puolustusvoimat osallistuu Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Norjanmerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä. Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin kuuluu liittolaisten toimintaan ja on tärkeä osa Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. Suomelle on tärkeää osoittaa konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteesta ja puolustuksessa 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Tehtäviin osallistuminen on osa liittokunnan taakanjakoa. Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta.

Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistuminen tulee nähdä osana normaalia liittolaismaan toimintaa, jossa sotilaallisia voimavaroja asetetaan liittokunnan pelotteen ja puolustuksen käyttöön. Sotilaalliselta kantilta katsottuna rauhan ajan tehtävät tarjoavat yhtäältä Puolustusvoimille erinomaisen mahdollisuuden edelleen syventää Nato-integraatiota ja yhteistoimintakykyä sekä toisaalta paikan osoittaa muille liittolaisille ja kolmansille osapuolille suorituskykymme uskottavuutta tuoreena Nato-jäsenenä.

Suomen osallistuminen Naton rauhan ajan tehtäviin tulee aina harkita tarkoin ja myös kansallinen etu huomioiden. Nyt esitetty osallistuminen laivasto-osaston ja miinantorjuntaosaston tehtäviin on osoitus vastuunkannosta etenkin lähialueemme turvallisuudesta. Suomi on johdonmukaisesti korostanut Nato-jäsenyytemme lisäävän Itämeren alueen vakautta. Osallistuminen vuonna 2025 jatkaisi tämän vuoden osallistumista Naton pysyvän merivoimaosaston toimintaan ja osoittaisi näin pitkäjänteisen tuen liittokunnan yhteisille toimille lähialueen turvallisuusympäristön vahvistamiseksi. Osallistuminen air policing -tehtäviin on konkreettinen osoitus pohjoismaisesta yhteistyöstä, laajentaa Suomen toimintaprofiilia sekä vahvistaa Naton toimintakykyä pohjoisessa niin kutsutulla High North

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

-alueella. Pohjoisen alueen strategisen merkityksen huomiointi liittokunnassa on Suomen tavoitteiden mukaista.

Arvoisa puhemies! Suomi on uutena jäsenmaana jo osoittanut aktiivisilla toimillaan olevansa osa liittokunnan puolustusta ja todellakin turvallisuuden tuottaja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.08 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu Natosta ja puolustuksesta on ollut hirveän tärkeää. Pakosta rupeaa miettimään sitä tilannetta, että entä jos viime kaudella ei olisikaan tehty tätä myönteistä Nato-päätöstä: mikä meidän tilanne nyt olisi? Se vain osoittaa, että on tosi tärkeää, että ollaan siellä. Turvallisuus on sitä tärkeintä, mitä eduskunta voi kansalleen luoda, niin että onneksi se päätös tehtiin. On todella hyvä, että se tehtiin ja se oli myönteinen päätös. Nyt nähdään, miten tärkeätä se on — varmasti nyt mutta varmasti myös tulevaisuudessa, koska ei voi koskaan tietää: maailma on niin ennalta arvaamaton. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä. Edustaja Savola taitaa olla poissa. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

15.09 Timo Vornanen tv: Arvoisa puhemies! Hyvät Suomen kansan edustajat! Suomi on astunut uuteen aikakauteen. Nato-jäsenyys on historiallinen käännekohta, joka tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että haasteita. Meillä on vahva pohja Naton kanssa toimimisesta jo entuudestaan, mutta nyt meidän täytyy lunastaa odotukset ja näyttää kykymme täysivaltaisena jäsenenä.

Ensivaikutelmalla on merkitystä. Meidän on osoitettava muille jäsenmaille, erityisesti niille, joille Suomi on vielä vieras kumppani, että olemme vakavasti otettava ja luotettava liittolainen. Tämä ei tapahdu sanojen kautta vaan teoilla. Yhdysvallat on vaatinut muilta jäsenmailta vahvempaa osallistumista, ja tämä tulee korostumaan uuden presidentin aloittaessa virkakautensa. Vapaamatkustajille ei ole sijaa Natossa, eikä Suomi tietenkään aio sel-laiseksi ryhtyä.

Me tulemme kantamaan oman osamme yhteisestä puolustuksesta. Tämä tarkoittaa ensinnäkin sotilaallista panostusta. Meidän on pidettävä huolta siitä, että puolustuskykymme on ajan tasalla ja että kykenemme toimimaan tehokkaasti osana Nato-joukkoa. Meidän on oltava valmiita osallistumaan Naton operaatioihin ja harjoituksiin, ja meidän on oltava valmiita puolustamaan kaikkia liittolaisia. Mutta sotilaallinen panostus ei yksin riitä. Yhtä tärkeää on poliittinen tahto ja sitoutuminen Naton arvoihin ja tavoitteisiin. Meidän on oltava aktiivisia Naton päätöksenteossa ja valmiita toimimaan yhdessä muiden Nato-maiden kanssa myös silloin, kun se on vaikeaa ja epämurkavaa.

Lisäksi haluan korostaa liittolaisuuden taloudellisia mahdollisuuksia. Suomessa on maailman kärkitason puolustusteollisuutta, ja liittolaisuuden myötä näiden tuotteiden viemisen esteet ovat vähentyneet merkittävästi. Vaikeassa taloudellisessa tilanteessa Suomi tarvitsee uusia vientivaltteja, ja puolustussektori tarjoaa tähän tällä hetkellä aiempaa paremmat mahdollisuudet.

Suomella on siis paljon annettavaa Natolle. Meillä on pitkä kokemus rauhanvälityksestä, ja meillä on arvokasta osaamista esimerkiksi arktisissa olosuhteissa ja hybridiuhkien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

torjunnassa. Meidän on tarjottava tätä osaamista liittokunnan käyttöön, sillä jokaisella jäsenellä on omat vahvuutensa, ja sen myötä liittokunta on enemmän kuin osiensa summa.

Samalla meidän on oltava valmiita oppimaan muilta. Meidän on oltava avoimia uusille ideoille, ja meidän on oltava valmiita kehittämään omaa toimintaamme. Tämä on se tie, jolla Suomi pystyy rakentamaan vahvan ja luottamuksellisen suhteen muihin Nato-maihin ja varmistaa paikkansa liittokunnassa arvostettuna ja tasavertaisena jäsenenä. Meidän on oltava aktiivisia ja aloitteellisia. Meidän on osoitettava, että Suomi on luottamuksen arvoisen kumppani ja että olemme valmiita tekemään osamme yhteisen turvallisuuden eteen. Kaikki ne toimet, jotka edistävät Suomen ja suomalaisten turvallisuutta, ovat erittäin suotavia ja kannatettavia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä yhteydessä varattu aika lähestyy loppuaan. — Annan vastauspuheenvuoron ministeri Häkkäselle, noin kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.14 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän siitä, että salin kaikilta laidoilta ja keskeltä, joka paikasta, tulee yksituumaista viestiä Suomen puolustuksen ja turvallisuuden ydinasioista: Nato, puolustuspolitiikka ja myös osallistumisemme näihin Naton rauhan ajan tehtäviin. Tässä maailmanajassa on nyt kriittisen tärkeää, että täältä lähtee yksituumainen viesti, että näissä asioissa suomalaiset poliittisesta ryhtymästä riippumatta ovat yhdellä linjalla, yksituumaisina. Olen tästä erittäin tyytyväinen ja iloinen.

Kansallinen puolustus on aina Suomen ykkösehtävä Natossa johtuen maantieteestä, mutta myös ihan Naton perussopimuksesta, artikla kolmosesta. Sen takia nämä rauhan ajan tehtäviin osallistumiset rajojemme ulkopuolelle ovat lisä, jolla osoitamme, että tuotamme turvallisuutta laajemminkin kuin vain omalla lähialueellamme tai omalla alueella.

Maavoimien osallistumista ei ole tässä paketissa eikä tänä vuonna johtuen siitä, että Suomen maantieteellisestä asemasta johtuen me joudumme täällä myös varautumaan maanpuolustuksen kehittämiseen yhteistoiminnassa Naton kanssa. Eli niin sanottua maavoimien eteen työnnettyä läsnäoloa, siis rauhan ajan tehtäviä, suunnitellaan Suomeen maavoimien osalta, joten sen takia en ole eikä muukaan valtiojohto ole kokenut järkeväksi, että me lähtisimme täältä lähettämään muualle maavoimia, kun pyydämme muualta tänne maavoimia. Se, että etulinjan maat jakavat keskenään maavoimia, ei ole nähdäkseni rationaalista toimintaa. Se ei lisää varsinaista ennakkopidäkettä Venäjän rajalla olevien maiden puolustukseen.

Toiseksi siihen liittyy myös erilainen asetelma. Ilma- ja merivoimat ovat tiukassa tilanteessa myös tarvittaessa kansalliseen puolustukseen takaisin kutsuttavissa, ja maavoimat hyvin vahvasti sitoutuu esimerkiksi tietyn alueen puolustuksen taistelutehtäviin, jos tulee kriisitilanne. Eli ne ovat erilaisia rooleiltaan.

Kokonaisuudessa kiitän eduskuntaa tästä yksituumaisuudesta. Pidetään tämä sama nuotti sitten muissakin asioissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.17.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.22.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kopra poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Strandman.

21.22 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuuksutilanne on muuttunut Euroopassa. Suomen kansallisen edun turvaaminen on nyt kaikkein tärkein tehtävä. Suomen Nato-jäsenyys lisää sekä Suomen turvallisuutta muuttuneessa toimintaympäristössä että Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. Nato-jäsenyys nostaa Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Suomen vahva puolustus ja kriisinsietokyky vahvistavat myös Natoa ja liittokunnan yhteistä puolustusta. Naton jäsenenä Suomi päättää itse puolustuksensa toteuttamisperiaatteista. Ensisijainen vastuu Suomen alueen puolustuksesta säilyy Suomella myös Naton jäsenenä.

Arvoisa rouva puhemies! Naton maavoimien esikunta sijoittuu Mikkelin Karkialammelle, jossa sijaitsee Suomen maavoimien esikunta. Karkialammella sijaitisi aikoinaan Savon prikaatiin kuulunut Mikkelin varuskunta. Nykyisin alueella toimii maavoimien esikunta, jossa työskentelee noin 300 siviili- ja sotilashenkilöä. Melko lähellä Mikkeliä Kymenlaakson puolella ovat myös merkittävät Karjalan prikaati ja Utin varuskunnat.

Mikkelin Nato-esikunta tulee toimimaan Yhdysvaltain itärannikolla sijaitsevan Norfolkkin päämajan alaisuudessa. Suomella tulee olemaan uudessa esikunnassa johtovaltion rooli. Toiminta on tarkoitus käynnistää vuoden 2025 aikana.

Mikkelistä tulee alaesikunnan myötä kansainvälisempi ja elinvoimaisempi kaupunki, mikä vaikuttaa Mikkelin seudun lisäksi myös koko Itä-Suomen kehittymiseen ja turvallisuuspoliittiseen asemaan. Tämä on tärkeää aluekehityksenkin kannalta. Itä-Suomen asutun ja elinvoimaisena pitäminen on siis merkittävää maanpuolustuksellisesta näkökulmasta, ja tämä tulee jatkossa huomioida yhä paremmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

21.24 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on tosiaan valtioneuvoston selonteko Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025, ja tervehdin ilolla sitä, että Suomi kantaa oman osansa osana liittokuntaa niin siinä yhteisessä puolustuksessa kuin myöskin sen pidäkkeen ja ennakkopelotteiden luomisessa, ettei koskaan jouduttaisi sotaan. Suomihan on valinnut tähän nähdäkseni aika pragmaattisen linjan, että osallistutaan sekä merivoimilla että sitten ilmavoimilla näihin rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin tuolla kansainvälisillä areenoilla. Eli toisin sanoen meidän maavoimien läsnäolo ei ole näissä, esimerkiksi Puolassa ja muualla, missä on eteentyönnettyjä joukkoja, vaan nimenomaan sitten ammattisotilailla ja siviilihenkilöstöllä näissä Ilmavoimien ja Merivoimien tehtävissä.

Tässä kun nyt ollaan muutama vuosi Nato-jäsenenä oltu ja näihin tehtäviin tietysti jatkossakin osallistutaan, kuten kaikki muutkin liittokunnan valtiot, niin lähtisin kyllä tarkastelemaan sitä, miten me voidaan entistä tehokkaammin hyödyntää meidän reserviläisiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

näissä tehtävissä. Siellä on todella paljon osaamista, todella paljon halukkuutta myöskin erilaisiin tehtäviin, ja olen ymmärtänyt, että monissa muissakin maissa tehdään näin, että siellä on reserviläiset otettu mukaan siihen toimintaan. Meilläkin tiedetään ihan, että ammattisotilaita ei niin sanotusti jonoksi asti ole tuolla vapaana, vaan kaikki tällä hetkellä käytännössä töissä ovat, niin jos saataisiin hyödynnettyä reserviläisiä jatkossa näissä tehtävissä, niin se myös sitten helpottaisi sitä meidän kotimaan tilannetta ja sen saamista, että saadaan meidän ammattisotilaita erilaisiin rakenteisiin, esimerkiksi tuolla Naton koneistossa.

Toisaalta myöskin esimerkiksi se, miten meidän varusmiehiä voidaan hyödyntää näissä tehtävissä. Voiko siellä olla joitain semmoisia tilanteita, jotka voitaisiin hyödyntää esimerkiksi osana sitä koulutusta, erilaisena harjoitustoimintana? Ymmärrän, että näihin rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin liittyy semmoisia riskielementtejä, että teoriassa, jos jotain sattuisi, se on huono juttu, jos siellä varusmiehet ovat mukana, mutta erityisesti siinä kohtaa, kun varusmies alkaa olla siellä joukkokoulutuskauden loppupäässä ja osaaminen alkaa olla mintissä, niin olisiko joitain sellaisia mahdollisuuksia hyödyntää varusmiesten osaamista Naton eri tehtävissä, esimerkiksi vaikka Brysselissä, Naton päämajassa? Onko tällaisia mahdollisuuksia? Se olisi varmasti monelle varusmiehellekin ihan uskomattoman hieno mahdollisuus, jos tällaisia pääsisi hyödyntämään. Eli hyödynnetään, tarkastellaan kaikki keinot hyödyntää meidän reserviläisiä ja myöskin varusmiehiä näissä Naton tehtävissä, ettei se jää vain siihen, että pelkästään ammattisotilaita käytetään, koska se ei välttämättä ole myöskään resurssien kannalta tehokasta. Ja mitä enemmän me saadaan laajasti yhteiskunnassa ihmiset tähän sitoutumaan ja myöskin meidän reserviläisemme, johon meidän koko puolustus nojaa, sitä parempihan se on kaikille. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.